CIJENA 3 DIN.

POŠTARINA U GOTOVU.

OBITELJ

BR. 30

1931

2805

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED
POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—
UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: ***ILUMINIRANE FONTANE NA KOLONIJALNOJ IZLOŽBI U PARIZU***
Arhitekti: ***EXPERT I GRANET***

OBITELJSKI PUT U PARIZ

PREKO RIVIJERE I ŠVICARSKE NA SMOTRU ČITAVOGA SVIJETA!

Teško da će se ikada pružiti zgoda, da se u jednom gradu Evrope vidi smotra čitavoga svijeta, kao što je to sada u Parizu na velikoj

KOLONINJALNOJ IZLOŽBI

kamo su Afrika, Azija, Amerika i Australija donijele svoje najtipičnije i najegzotičnije tekovine, te tom zgodom pokazuju način života i rada svojih dalekih i čudnih postojbina.

Rijetko će se kada pružiti također zgoda, da se uz ovako zgodne i povoljne uvjete kao ljetos vidi

PARIZ,

jer republika Francuska i sve evropske države daju izvanredne i naročite pogodnosti svim posjetiteljima pariške izložbe, koji putuju u većim grupama.

Hoćemo da iskoristimo ovu zgodu, pa da našim prijateljima pružimo mogućnost za putovanje u ugodnom društvu sumišljenika, a pod našim iskusnim vodstvom, koje je već steklo priznanje radi vanredno uspjelih aranžmana velikih putovanja u inozemstvo.

Put u Pariz i na veliku kolonijalnu izložbu ide preko

RIVIERE I ŠVICARSKE,

pa daje zgodu, da se putnici naužiju najkrasnijih krajolika i da pored toga posjete

MILANO, NICU, LYON I T. D.

Program puta je ovaj:

16. kolovoza (augusta) u 16.40 odlazak iz Zagreba preko Trsta (zajutrak).

17. na 18. VIII. boravak u Milanu (objed, večera, noćenje i zajutrak).

18. VIII. u 6.40 odlazak iz Milana preko Genove u Nicu kamo se stiže poslije podne istoga dana.

18. na 19. VIII. boravak u Nici (večera, noćenje, zajutrak i ručak).

19. VIII. u 15.00 odlazak iz Nice preko Marseille u Lyon.

19. na 20. VIII. boravak u Lyonu (večera, noćenje, zajutrak, ručak).

20. VIII. u 12.54 odlazak iz Lyona preko Dijona za Pariz, kamo se stiže istoga dana u večer (20.35).

20., 21., 22., 23., 24. i 25. VIII. boravak u Parizu razgledavanje sviju njegovih znamenitosti, kolonijalne izložbe, te izleti u Elizijske vrtove, Versailles, Lisieux, Fontaineblau.

25. VIII. u 21. 15 odlazak iz Pariza u Švicarsku (Bazel, Zürich, Buhs), putem opskrba.

26. III. u 16.25 dolazak u Innsbruck (večera, noćenje).

27. VIII. boravak u Innsbrucku i razgledavanje grada i okoline (zajutrak, ručak, večera uspon na Alpe), a u 22.25 odlazak.

28. VIII. u 12.30 povratak u Zagreb.

CIJENA ZA ČITAVO PUTOVANJE 3250.— DINARA. U toj je cijeni uračunana vožnja željeznicom u udobnim i čistim evropejskim vagonima (t. zv. turističkim) sve u brzim direktnim vozovima, stan u hotelima, dobra i obilna hrana tri puta na dan, vožnja automobilima, prijenos prtljage i sve napojnice.

PRIJAVE NEKA SE ŠALJU ODMAH, A NAJKASNIJE DO 1. KOLOVOZA (AUGUSTA). Do toga se dana ima uplatiti i čitava svota, jer radi velikog broja putnika pariški komitet traži, da se na vrijeme jave svi, koji reflektiraju na udobni boravak u Parizu.

Svaki putnik treba da imade valjanu putnicu za: Francusku, Švicarsku, Italiju i Austriju.

Putnički odbor »Obitelji«, Zagreb, Trg Kralja Tomislava broj 21. prizemno desno.

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA:

202. Novac. Molim cij. čitatelje »Obitelji« da me upute, gdje i na koji način bih mogao pozajmiti sumu od 3—4.000 dinara uz povoljne uvjete za otplatu.

Jedan čitalac.

203. Uređenje knjižnice. Molim čitatelje »Obitelji«, da me savjetuju, kako da najbolje rasporedim i složim knjige školske i svoje knjižnice, jer sam mlad, te nijesam svestrano u taj posao upućen.

Mladi učitelj.

204. Hrvatska Prosvjeta. Molim onoga čitatelja, koji je voljan da zamjeni dobro sačuvan broj 8. »Hrvatske Prosvjete« od 1914. godine, a isti mu je suvišan i nepotreban, s dvobrojem 6. i 7. iste godine. Ima li ga i voljan ga je izmijeniti, molim, da mi ga preporučeno pošalje, a ja ću po primitku poslati kretom pošte spomenuti dvobroj. Vukovoj Pavlić,
Mitrovica, Srijem

ODGOVORI:

147. Bradavice po rukama. Na ovaj upit stiglo je mnogo različitih odgovora, od kojih ima dosta nadriliječničkih i međusobno protivuslovnih. Teško je pismeno nekoga uputiti, kako će otstraniti bradavice s ruku. Treba najprije ustanoviti, kakve su bradavice vrsti i podrijetla, a onda ih prema tomu otstranjivati. To može samo liječnik. Uredništvo.

150. Tuberkuloza. Kad već morate dolaziti k tuberkuloznim mušterijama, onda nastojte da vršite sve ono, što se propisuje za očuvanje tuberkuloze. Pazite, da ne držite usta blizu ustiju mušterije. Dišite samo na nos. Odmah poslije brijanja desinficirajte ruke i oruđe, a dobro je, da progrgljete i ždrijelo kakvim dobrim raskužilom. T. N.

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.*
Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.
Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

21809

BROJ 30 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 26 SRPNJA 1931

KOLONIJALNA IZLOŽBA U PARIZU

NAPISAO LUKA PERINIĆ

Svaki od nas rado sluša ili čita o dalekim zemljama i narodima i pri tom u ponešto misteriozno ruho maštom svojom obavija sav život tih nepoznatih fantastičnih krajeva. A želja nas uvijek vuče za tim nedohvatnim daljinama, u koje smo još iz djetinjstva prenijeli sve nemogućnosti i čudovišta, i htjeli bismo bar jednom da se nađemo u tom neobičnom ambijentu, u prilikama, običajima i načinu življenja i mišljenja, koji su različitiji od naših i koji su za naše forme i shvaćanje čak neregularni, a koji se ipak razvijaju u nekom posebnom skladu, punom čara i privlačivosti. Ta želja ostala je tek željom nesamo nama običnim smrtnicima, nego ponajčešće i onim »neobičnim« smrtnicima, jer je naprosto nemoguće pregledati i proživjeti sve to more novosti i raznolikosti, što se steru na sve četiri strane ove naše svemirske lopte, koju Zemljom zovu. Pariška kolonijalna izložba, koja je otvorena u svibnju ove godine i koja će trajati sve do studenoga mjeseca, pokušala je da na jednom mjestu okupi bar dio onoga najbitnijega, što nam prestavljaju ti daleki predjeli. Nemoguće je prenijeti svu bujnost i raznolikost cijeloga svijeta na jednu izložbu, jer bi tada trebalo stvarno cijeli svijet tamo donijeti, no kolonijalna izložba u Parizu sigurno je okupila najviše materijala, koliko se uopće dalo nakupiti, a u prvome redu ono, što je za nas Evropljane od najvećeg značaja i interesa, bilo socijalnih, bilo kulturnih, vjerskih, ekonomskih, estetskih i t. d. Zato s punim pravom možemo kazati, ako smo prošli pariškom izložbom, da smo prošli cijeli svijet. No kao što nije lako preći cijeli svijet, nije baš lako preći ni tu grandioznu izložbu, koja se protegla na površini od čitavih 110 hektara zemljišta u predjelu pariške šume Vincennes zaokružujući čitavo jezero Daumesnil sa dva njegova otoka. Na tom predjelu nanizali su se originalni paviljoni, u kojima su smještene izložbene znamenitosti u prvome radu svih francuskih kolonija i protektorata, a zatim i ovih stranih država: Belgije, Sjedinjenih Amer. Država, Italije, Holandije, Portugala, Hindustana, Danske i Palestine. Stalni kolonijalni muzej, koji će ostati na svom mjestu i iza izložbe, pa Cité des Informations, koji naliči na kakav američki neboder, a u kojemu su sakupljeni svi mogući podatci o kolonijama i sva organizacija ove izložbe, zajedno s četiri glavna francuska paviljona te misijskim paviljonima i paviljonom za umjetnost — sačinjavaju opći dio kolonijalnog materijala. Ostali paviljoni iznose specijalno bogatstvo različitih zemalja te su i građeni u stilu tipičnih građevina onih predjela, koje sa izloženim stvarima na toj izložbu zastupaju. I vanjština i nutrina tih građevina, kao i sve, što na toj izložbi vidite i nađete, daje neobično cjeloviti okvir života, kul-

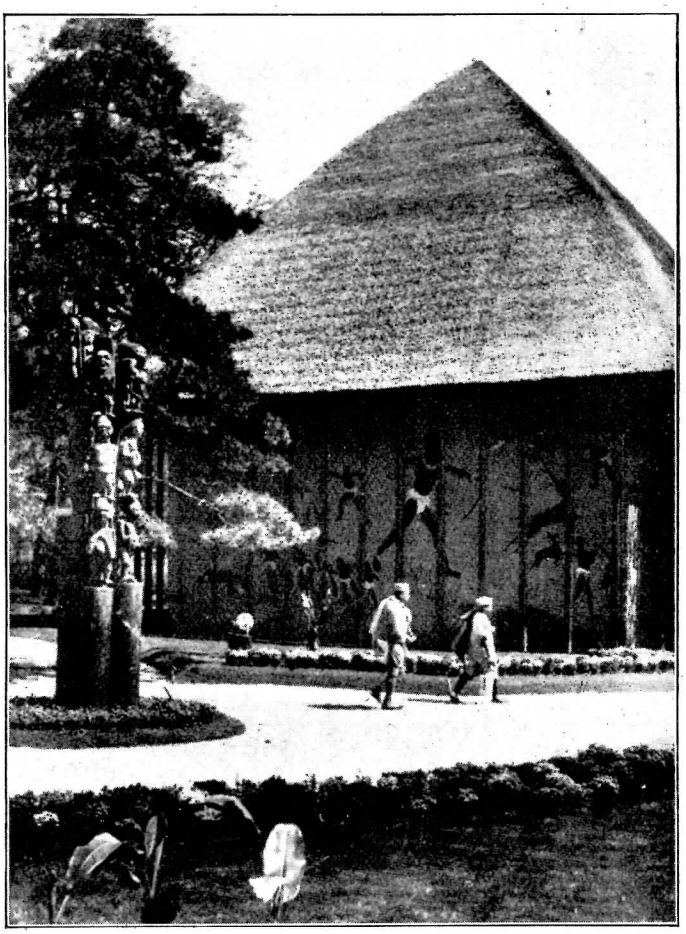

KUĆA IZ KAMERUNA-TOGA
na kolonijalnoj izložbi u Parizu
Arhitekt Boileau

(Svršetak na str. 485.)

PROSJAČKA NOĆ OBIJESNIH BOGATAŠA U MONTE CARLU

Monte Carlo, grad hazardnih igara, koje jednima preko noći nose ogromno bogatstvo, a drugima propast, grad neprestanih senzacija, koje razigravaju živce razuzdanih žena i svjetskih potepuha, grad sjajem oličene pokvarenosti, grad, u kojem se kao nigdje drugdje vidi, kako je zlato izvor prokletstva onima, koji ga smatraju svrhom života svoga — taj grad manifestira svoju lažnu otmjenost na svečanim zabavama, što se priređuju u doba, kada u nj navre najviše gostiju sa svih strana svijeta. Te zabave bivaju uvijek priređene s najrafiniranijim luksusom, koji ima da zablješti plitke duše, da omami do kraja pokvarena srca i da ih utopi u bezdanu raspojasanosti, kojoj nigdje drugdje nema sličnoga primjera. Tu se priređuju venecijanske, kineske, japanske noći, koje podsjećaju na bakanalije iz doba cara Nerona i za kojima daleko zaostaju priče iz tisuću i jedne noći.

I ovoga je proljeća trebalo prirediti jednu takvu zabavnu noć, koja je imala da nadvisi sve, što je Monte Carlo dosad vidio i doživio. Ali kakvo geslo da se izabere za tu noć? Kako uvijek gosti sami o tom odlučuju, stvoren je i ovaj puta priređivački odbor između najviđenijih gostiju, koji na nekoliko svojih večernjih sjednica, što su trajale do kasnih noćnih sati, nije smogao ni makac s mrtve točke, za koju je zapelo pitanje gesla namjeravane zabave. Venecijanske, kineske, japanske, bagdadske i druge slične noći bile su svima već preobične. A ništa zgodnije nije nitko mogao da smisli.

Ženski svijet je među gostima već postao nestrpljiv. A jedan elegantni kavalir, koji se najviše vrtio oko jedne mlade barunice, samo se smješkao slušajući, kako dame psuju priređivački odbor.

»Ovaj je odbor najnesposobniji, što je ikada postajao u Monte Carlu!« dobacila je jedna.

»Nesamo u Monte Carlu, nego na cijelome svijetu!« dodala je druga.

»Prazne glave, koje ne smažu ni jedne jedine pametne ideje!« upadne treća.

»Ne glave, nego prave tikve!«

Sve prasnuše u smijeh te stadoše stiskati glave jedna k drugoj nastavljajući svoju kritiku tiho, da je ne bi tko iz blizine odbora možda čuo.

»Zašto se vi tako značajno smješkate?« upita mlada barunica svog elegantnoga kavalira.

»Pa tako . . .« on će oklijevajući. »Imam jednu ideju. Ali šta to vrijedi, kad nisam u odboru?«

Barunica nije mirovala, dok joj on nije odao svoju ideju:

»Mogli bismo upriličiti prosjačku noć. Svatko uživa proživjeti malo opreku od onoga, što ga svagdanji život daje. A ima li veće opreke, nego što smo mi svi ovdje i naš život prema prosjacima i njihovu životu? Zar ne biste na primjer vi, gospođo barunice, bili divni u iluziji prosjakinje? . . .«

Mladoj barunici sjevnuše oči. I za pola sata već su sve dame popularizirale među gostima ideju prosjačke noći. Odbor je napokon odahnuo, jer se mogao jedva jednom maknuti s mrtve točke.

Nakon velikih priprava došlo je veče od sviju tako željno očekivane prosjačke noći. Svi gosti osvanuše u odjećama, koje su svim prosjacima i prosjakinjama ovoga svijeta mogle služiti na čast. Plesalo se i zabavljalo kao nikada prije, a prosjački parovi podavali su se nesmetanom užitku šampanjca i najbesmislenije raspojasanosti. S izmijenjenim odijelima kao da se izmijeniše i sve društvene forme.

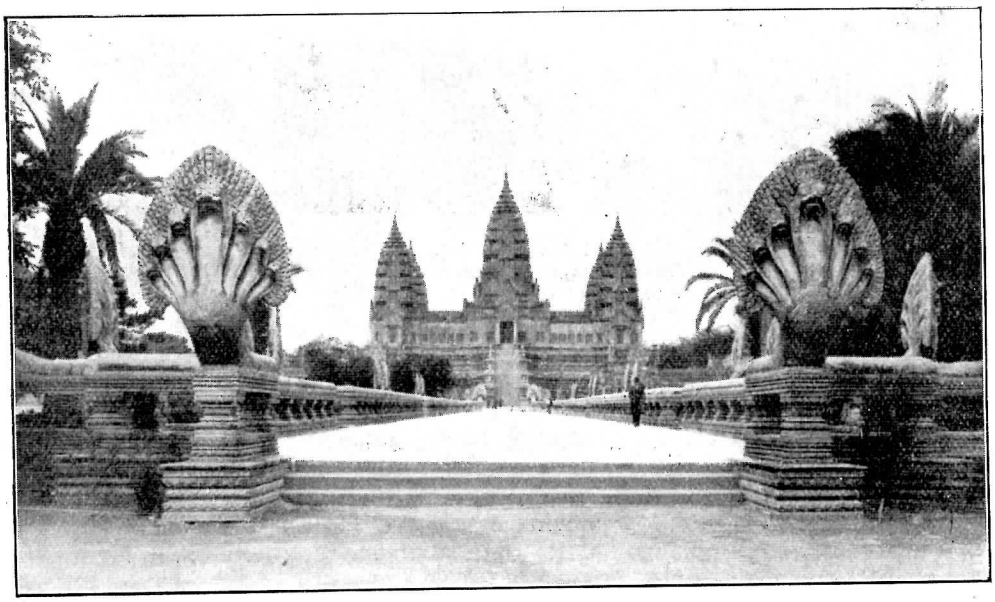

PAGODA IZ INDOKINE

Arhitekt Blanche

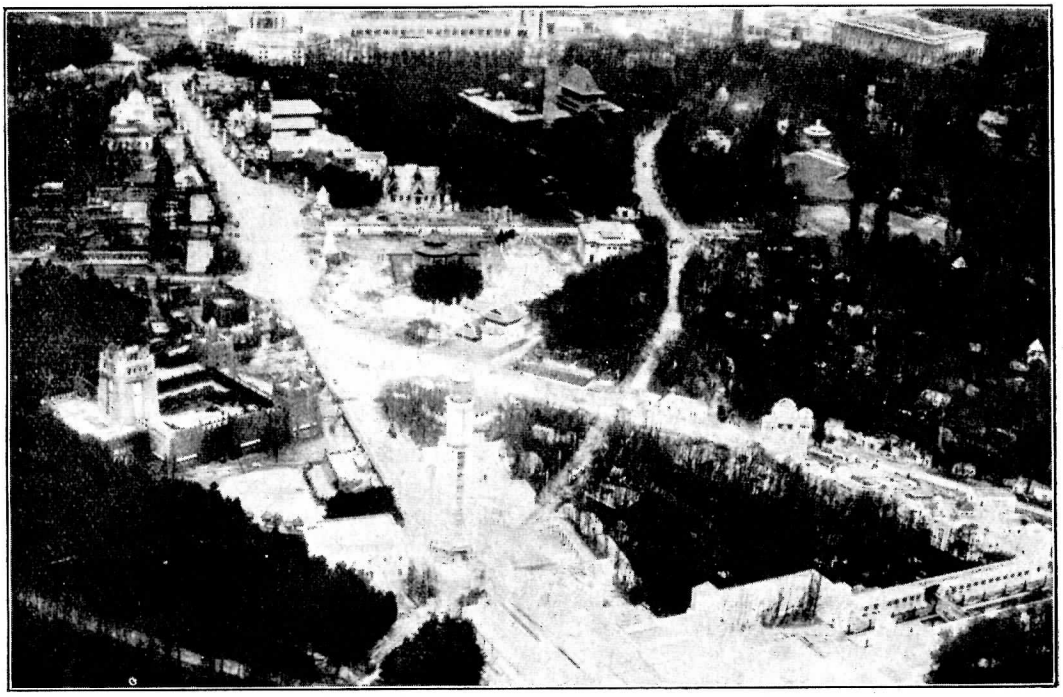

UKUPNI POGLED NA KOLONIJALNU IZLOŽBU U PARIZU

Mlada je barunica bila upravo čarobna kao prosjakinja. Cijela rulja noćašnjih prosjaka vrtila se oko nje. A ona je uzalud među njima tražila svoga kavalira. Obletila je cijeli perivoj, u kojem je bila uz sjaj od stotinu tisuća električnih sijalica priređena ta zamamljiva prosjačka noć, ali njemu ni traga. Dodijalo joj traženje, te se sva razočarana o ponoći povukla u svoju hotelsku sobu.

Prigušeni krik ote joj se iz grla, čim je ušla i zapalila svijetlo: sve su njene stvari bile porazbacane, a kutija s dijamantnim prstenjem i bisernim ogrlicama, što ih kao prosjakinja dakako nije mogla metnuti na se idući na zabavu, nije bilo ni traga. Alarmirala je hotelsku poslugu, te se u tili čas među gostima pročulo, kako je barunica okradena. I druge goste obuze tjeskobna slutnja, pa tkogod je kakvih dragocjenosti bio ostavio u svojoj sobi, pohrlio je, da vidi, jesu li na svome mjestu, ali svi su na svoje zaprepaštenje ustanovili, da su i njima dragocjenosti ne stale.

U općem komešanju bio je dolaskom policije učinjen nenadani kraj razuzdane prosjačke noći, kojoj idejnoga začetnika nigdje nitko više nije mogao da nađe. Bio je to prevejani lopov, kojemu je uspjelo uvući se u otmjeno društvo Monte Carla, te je ideju o prosjačkoj noći lukavo nametnuo tom pokvarenom društvu samo zato, da se što lakše domogne onih dragocjenosti, što ih predstavnici najvećeg luksusa s cijeloga svijeta donose u ovaj moderni Babilon.

SEOSKA KUĆA IZ OCEANIJE

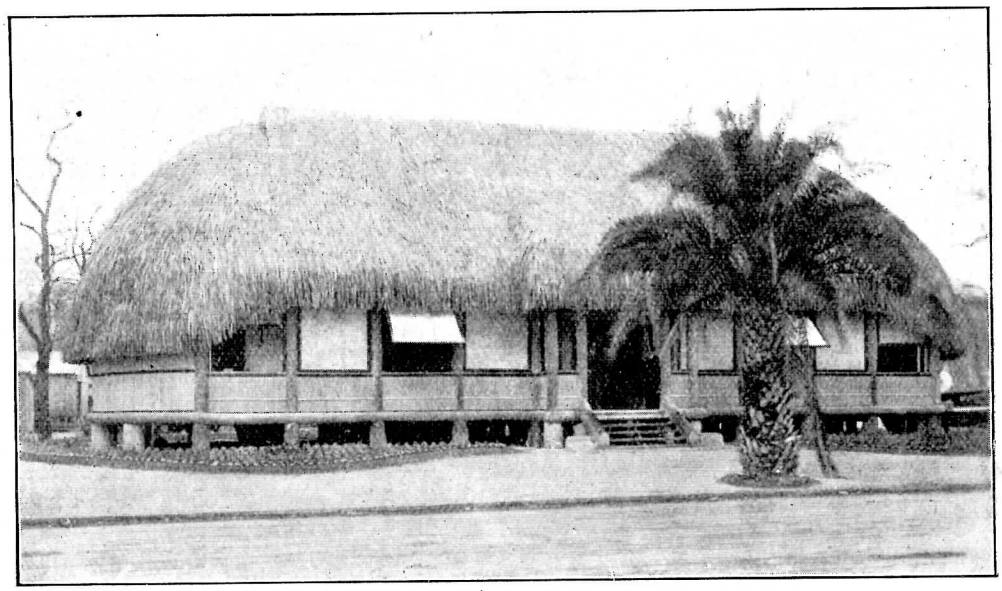

Arhitekt Billecocq

ANICA

ROMAN JEDNE SELJAČKE DJEVOJKE
NAPISAO F. S. FINŽGAR - PREVODI P. TIJAN
(NASTAVAK.)

Anica je šivala i krpala do noći i bilo joj je vrlo dugočasno; Mokarkine pouke su joj bile su višne i sve bi bila dala samo za to, da Ivan ne bi nosio srdito šešir postrance i da bi je mjesto gospodarice utješio: »Ništa se ne boj, Anice!«

Smrkavalo se. Bič je pucnuo, na dvorištu su zaškripali teški vozovi. Mokarka je pustila pranje, koje je pregledavala i poravnavala, i naglo otišla.

Anica se žurila sa zadnjom zakrpom, svršila, zataknula iglu u jastučić i pospremila šivanje u šarenu košaricu. Krpice i odreske je sabrala u pregaču, da ih strese u smeće.

Kad se prignula, mimo prozora je Ivan vozio kolica. Pred sobom je gurao praznu dvokolicu i veselo zviždao.

»Vode će trebati nanositi,« hitro pomisli Anica, ode naglo po kabao i k bunaru.

Samo nekoliko koraka od nje je Ivan spravio kolica pod strehu. Kad je ugledao Anicu, okrenuo se, da je ne bi vidio, i stupio k vozovima, koje su raspremali.

»O, gospodaru, to je drvo! — Pralo vas je, što?«

Ivan odgurne gospodara od grede.

Mokar je obrisao ruke o pregaču i zastao.

»Samo srčano momci!« vikao je Ivan slugama i zgrabio sam na jednomu kraju, dok su se oba druga upirala na drugom.

Grede su prevaljivali na kup, čas je šuplje zabubnjalo, čas su zacvilila kola.

»Tako!« prozbori Mokar. »Ivane, jak si!«

Ivan udari dlanom o dlan i otare ilovaču, koja mu se uhvatila za ruke.

»Luka, u staju i prostri konjima, Mijo, nas dva potegnimo kola pod strehu!«

»Tako, tako, Ivane,« opet je hvalio Mokar i okrenuo se do vrata. Na pragu je još popostao, da gleda posao do konca. Ivan i Mijo su namatali lance oko stupaca. Anica je otišla trećiput po vodu.

Hitro su joj se dizale ruke, bunar je škripao, voda je krkljala u kabao.

Mijo je nomatao lanac i gledao Anicu. Ivan joj je okrenuo leđa i gledao Miju. Anica je prestala, kabao je bio natočen. Mijo stupi k bunaru.

»Čekaj, podignut ću ti, kad ne će Ivan, curice moja!«

Anica se branila i sva je zlovoljna rekla: »Pusti! Ne marim!«

Podigla je sama, Mijo se nasmijao i dohvatio zamazanom rukom Anicu. Na bijelom laktu joj se utisnula smeđa pjega, voda je pljusnula iz kabla po Aničinim leđima.

»Ivane!« krikne Anica.

»Ništa se ne boj, curice moja!« grohotao je Mijo.

Tada doleti stupac Miji pod noge, da je odskočio i podigao nogu, koja ga je zaboljela.

Anica ode hitro preko dvorišta, po krilu su još klizale kaplje razlite vode.

Ivan digne kola za držak i tako ih je zanio i tresnuo o tlo, da bi se bila razletjela, kad Mokar ne bi imao tako čvrste naprave.

»Siledžija, zar si danas pijan?« siknuo je Mijo i popipao se po nozi.

Ivan pusti kola, skoči po stupac i digne ga.

»To je već previše, smrdiš po rakiji i govoriš mi —«

Mokar stupi s praga i zovne:

»Ivane!«

Dignut stupac se spusti, Mijo se sav blijed ugne pred staju.

»Ivane, ne budi djetinjast,« opomene blago Mokar. Nato se okrene k Miji.

»A ti, to ti kažem, ako misliš činiti kod nas takve ludorije, samo se pokupi. Još večeras, svejedno! Ako dobiješ bolju plaću i boljega kruha, nego što ga imaš kod Mokara, samo za njim! A sada dosta riječi. Svaki za svojim poslom!«

Mijo se povuče u staju, Ivan sam povuče kola pod strehu.

Kad su naveče bili Mokari sami, počne on:

»Ne znam, da li ćemo moći imati Anicu u kući.«

»Zašto ne?« začudi se ona.

»Zar nijesi vidjela prije na dvorištu?«

»Ništa nijesam vidjela. Što je bilo?«

»Mijo se tiskao za Anicom, Ivan ga je sa stupcem!«

»Zato je bilo tako tiho kod večere. Bog nam se smiluj dandanas.«

»Zato kažem: bit će prepirke u kući.«

»Ništa ne će biti. Samo im ti kaži i kaži tvrdu riječ. Anice ne dam. Vesela sam, da sam je dobila. Mijo uistinu nije ništa vrijedan. Briga me je, da li će ga prevariti.«

»Ona ne, ali ipak je Mijo luckast, a Ivan tvrdoglav. To si vidjela u nedjelju.«

»A, što ono! Ako se priuče jedno na drugoga, dobro je. Boljega beskućnica Anica ne će dobiti. Gledaj,« žurila je Mokarka sva uzbuđena i vesela, da se toga sjetila, »gledaj onu kolibicu, koju si kupio, što će nam? Ivan ima novaca, prćiju i dosta uštede, prodaj mu je. Nastojali bi dva goveda i hranili dvije svinje, ako bi htjeli. Zar nije to dobro? A za našu kuću — kako bi bilo zgodno. Izvrsnoga radnika i nadničarku imamo kao na pragu, da je skineš s kvake. Pomisli, mužu!«

Mokar je otpeo lančić od prsluka i navijao uru. Nasmiješio se ženi.

»Zar nije to pametno?« pitala je ona.

»Nije baš nerazborito, ništa ne kažem. Ali mi ne ćemo ženiti sluge i služavke — mi ne. Zato ti kažem: ništa im ne olakšavaj put! Trnja na nj, trnja i pregrada, što možeš! Trudan sam. Laku noć!«

V.

Kao pusto vrijeme, tako je nekako bilo u Mokarovoj družini. Nitko se nije prepirao i srdio, svatko je vršio svoj posao, a ipak je bilo nešto mračna i hladna među njima. Mijo nije više ni pisnuo na Ivana, niti mu je više spočitnuo đurđevsko proštenje, služavke se privikle na Anicu i dosadilo im ogovarati je, Ivan je hodao tvrdim koracima i ozbiljno zapovijedao, kako i pristoji prvome sluzi.

Kad je došla nedjelja i Mokar postavio pred družinu još mjericu vina, opet je zazvonio smijeh i dosjetka i odmijevao je sedmicu, dvije i tri.

»Sve je dobro, vidiš, dragi moj! Kako sam rekla. Družina je kao živina. Postavi u staju novu kravu, dovedi novoga konja — sve je puno — prve dane samo. Za mjesec dana se nauče. I ako odagnaš kravu, ako prodaš konje, muču i ržu za njima najviše oni, koji su ih najviše gurali. Tako je, dragi moj!«

»Dobro, ako je tako,« nemarno je odgovorio Mokar i listao po trgovačkoj knjizi.

Ženi takav odgovor nije bio dosta.

»Kakav si! O, to znam. Anica te bode. Ako te zbilja tako bole ti dinari, koje joj plaćamo, neka ide iz kuće. Svi ste vi muškarci takvi. Ti imaš tri sluge, a meni ne priuštiš ni jedne služavke.«

Mokarka se podboči rukama o bokove i pogleda kroz prozor. On se preko ramena obazre za njom. I ona se također obazre preko ramena

»Nemoj me vrijeđati, lijepo te molim!«

Njegov glas je bio ozbiljan, tako ozbiljan, da mu žena nije ništa odgovorila, jer ju je zapekla savjest radi prijekora.

Premda je Mokarka bila uvjerena, da mužu baš nije žao stotinjarke za Aničinu plaću i da mu ne bi bilo žao ni dviju, ipak ju je grizla misao, da Anici zavide, nesamo služavke i sluge, osim Ivana, nego i muž. Zato se ona što dalje sve više približavala mladoj služavci. Kadagod bi napekla za se i za njega medenih, orahovih kolačića ili masleni kolač, uvijek je i Anica imala dio.

»Na,« pružila joj dobar komad. »Ipak sakrij ta vidiš, kakvi su.«

Anica se samo nasmiješila na te darove i za tvorila zalogaje u skrinju. Kad se spustila noć i kad je Anica bila sama u sobici, posegla je za kolačem, sjela na postelju i grizla.

»Dobar je. — Ne, ne ću ga svega. — Majci ću ga dati — oh, ili Ivanu — Ivan je zbilja tako dobar.«

I tada ga je pustila i spravila.

Drugi dan je nosila drva za peć, u žepu je skrivala pola kolača.

U drvarnici je bio Ivan.

»Pusti, ja ću!«

Ivan je napunio velik koš drvima.

»Previše!« opomenu Anica.

»Previše?« nasmije se Ivan.

»Još ti sjedi na vrh i kladim se, da ću poskočiti s tim bremenom pred pragom tako visoko« — pokaže s rukom od tla — »i još ću s potkovicama udariti skupa, kao da bih bio bez ičesa.«

Anica mu se nasmije.

»Ivane, ti za dva radiš — i još se za mene mučiš.«

»Kada se za te mučim, samo počinem; Bog zna, zašto!«

Sada se Ivan nije nasmijao. Tako ju je gledao kao još nikada, da se Anica sva zarumenila.

Šutke je zatim utaknuo ruke za oprtnice. Anica se ogledala iz drvarnice, posegla za kolačem i ponudila mu ga.

»Vidiš, Ivane. Na, uzmi! Mama mi ga je dala.«

»Samo pojedi, to je za te, ne ću!«

»Moraš, brzo, da tko ne vidi!«

Anica mu stavi kolač u džep.

»Još ću ti donijeti. Bolje će mi prijati, kad budem dijelila s tobom.«

Ivan digne košaru, oprtnice su jedva izdržale, toliko je naslagao. Anica je sitnila za njim i nosila nekoliko cjepanica u naručaju.

Drugi dan se peklo. Anica je jela masleni kolač, a jeo ga je također i Ivan.

Treći dan su išli svi po stelju. Anica je morala u staju. Ali Ivan je ustao u tri i pripravio zobanje i krmu.

»Sve je pripravljeno, Anice, što ćeš staviti u jasle,« reče joj odlazeći s družinom.

I tako su prolazile sedmice. Ivan je od truda počivao, kad je radio za Anicu, Anici su kolači bili dvaput slađi, jer ih je dijelila s Ivanom.

Mokarka je bila vesela, jer je bio mir u kući. Mijo se više nije rječkao s Ivanom, Jalža se privikla na Aničine bijele ruke. Samo se Anica nije mogla priučiti na Mijine poglede. Ćutila ih je kod jela, zapekli su je, kad su se sretali, i kad bi se kod posla dotakli nenadano s rukama, sva bi se stresla od zime. Sve je povjerila Ivanu, samo mu toga nije mogla nikako otkriti.

Neke večeri je Ivan već ležao na postelji, kad se vratio iz pilane Mijo, malo pripit. Ivan je upravo pojeo komad kolača, koji mu je bila dala Anica. Kod jela se u mislima razgovarao s Anicom i tako je bio veseo, da nije mogao zaspati.

Mijo je zviždao po staji, Ivan se nije ganuo. Sav je bio zamišljen u kolač.

»Luka, da li Ivan spava?«

Mijo prodrma maloga slugu. Ivanu se ustave vesele misli.

»Spava. Još ti pođi spavati. Čemu zviždaš?«

»Luka, večeras ne idem spavati. Nekamo ću još poći, kod —«.

(Nastavit će se.)

KOLONIJALNA IZLOŽBA U PARIZU

(Nastavak sa strane 481.)

ture i civilizacije različitih krajeva i naroda i sa nenadanim detaljima popunja i ispravlja sliku, koju je vaša mašta o njima izgradila. Sad ste na Madagaskaru, sad na Somali, sad u Indiji, Australiji, Anamu, Siriji itd. itd. u najrazličitijim zemljama, među najrazličitijim narodima. Sa svih strana svijeta hrle na tu velebnu kolonijalnu izložbu, koja je u isto vrijeme puna i pouke i zabave, pa će evo i naša »Obitelj« organizirati jednu grupu izletnika iz naših krajeva.

HRVATSKI NARODNI POSMRTNI OBIČAJI NA KORDUNU

NAPISAO MARKO ŠEPAROVIĆ

Netom bolesnik umre, prenesu ga s kreveta na stol, pa ga očiste i obuku. Zatim prostru po klupi pod prozorom čistu plahtu i jastuke, na koje polože mrtvaca, pa ga pokriju drugim komadom platna. Više njega okite zid ručnicima, vezenim plahtama i maramicama. Na prozor stave u čaše na ulje dušice, a kraj mrtvaca tri svijeće i zapale, da gore na pokoj njegove duše.

Tada već ulazi narod, škropi mrtvoga blagoslovljenom vodom, krsti se i klečeći moli za pokojnikovu dušu. Zatim ustaju, otkrivaju i pogledaju mrca, pa ga opet pokrivaju i sjedaju. Me-

PROCESIJA NA DAN SRCA ISUSOVA U LONJICI
Foto M. Fintić

đutim rodbina pokojnikova dođe više njega i nabraja, t. j. naričući pjeva »žaljku«, dajući joj sadržaj svaki na svoj način. Tako na pr. žali kći oca ovako:

»Kaži, ded, mi, mili roditelju,
Kakovu si bolu bolovao,
Kad joj lika ti imao nisi!?
Jadna ti sam, mili roditelju,
Ne znajući, komu sam ostala,
Komu si me jadnu izručio,
Jesi l' ikom za me prikričao,
Da bi na me mladu pripazio,
Znadeš li mi, mili roditelju,
Da sirota pola sriće nema,
Na sirotu svak trunje nabaca!
Jesu li ti dvori za u volju?
Jesu tebi, ali nisu meni!
Okreni m' se, milo dobro moje,
Il na desnu, il na livu stranu!
Progovor' mi, milo dobro moje,
Da ti hladne ja dohvatim vode.
Da te još sad vodice napojim,
Jošte sada, pa više nikada!
Što si tako sanak utvrdio,
Pa mi ništa odgovorit ne ćeš.
Moje mi srce dobro poholilo,
Pa mi ništa odgovorit ne će!

Tvoji su mi, dragi roditelju,
Dvori tvoji srce otkinuli!
Kako ću ti dobro ja durati,
Kada mi se drugarice moje
U bijelo budu opravljale,
A ja jadna u crno zavila!
Kada vidim, mili roditelju,
Kako ljudi iz grada dolaze
I svojima milošću donose,
Ja ću sjesti, pa ću zaplakati:

Mili Bože, što sam sagr'ješila,
Da si mladu osirotio me!?«

Za materom, mužem, bratom. sestrom, ili za bilo kojim rođakom ili rođakinjom žaljka je u bitnosti ista, a samo je primjena različita. Tako na pr. žaljka za materom počinje:

»»Kaži ded mi, moja mila majko,
Mila majko moja jedinice,«
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Za mužem žaljka počinje ovako:

»Kome si me, Stipe (Ante . . .) izručio,
Ko će mene po biću tražiti,
Ko li će me za blago sićati«
— — — — — — — — — —

Međutim oni, koji su malo posjedili, odlaze, a dolaze drugi, dok rodbina i susjedi ostaju uz mrtvaca.

Pošto se pripremi sve za sprovod, mrtvoga stave u lijes, dođe svećenik, pa ga sprovode u groblje. Kod zakapanja svak baci na pokojnika po grudu zemlje govoreći: »Laka ti crna zemlja bila!« Kad pogrebni obredi budu gotovi i grob sasvim dovršen, sastanu se svikolici u pokojnikovoj kući donesavši svaki za podušje hljeb kruha, bocu pića (vina ili rakije) i lonac kuhane hrane (kupusa i mesa, graha i ječma, ili čega drugoga). Dočeka ih prostrt stol s pićem i pošto posjedaju, ustane prvo najstarije kućno čeljade, a za njim svi ostali te se pomole za pokojnikovu dušu. Onda to najstarije čeljade nalije prvu čašu i kaže: »Ova prva čaša neka bude pokojnikova!« i prolije je ukriž preko stola po sobi, a narod odgovara: »Bože mu uslišeno!« Zatim ukućani počaste svakoga najprije bijelom kavom, a onda juhom od mesa, pa dođe rakija. Napokon dođe lonac, koji su svarili ukućani, a na kraju oni doneseni. To se zove »podušje« i dok ono traje, razgovor je o pokojniku i upućivanje i savjetovanje i razgovaranje (tješenje) ožalošćenih. Podušje se uvijek svrši u zapad sunca, a onda se narod razilazi. Ako u kući žalosti nema muškoga, ostane neki rođak nekoliko dana i noći, da ih sokoli i uputi u poslove. Jelo, što preostane od podušja, razdijeli se po poznatim siromašnim kućama.

Jesi li se već odlučio da putuješ na veliku kolonijalnu izložbu u Pariz? Ako ikako možeš, treba da iskoristiš ovu prigodu te da putuješ sa izletom, koji organizuje naša „OBITELJ"!

NIZOZEMSKI PAVILJON IZ INDIJE
na kolonijalnoj izložbi u Parizu nedavno je izgorio

Arhitekt Moojen

FRANCUSKE KOLONIJE

NAPISAO IVO LENDIĆ

Francusko kolonijalno carstvo dolazi odmah iza engleskog i beskrajnih prostora ruskog Sibira, a pučanstvom stoji odmah iza engleskoga kolonijalnog carstva. Danas ono zauzima na svih pet kontinenata preko 12 milijuna četvornih kilometara (engleske pak kolonije i dominioni zauzimaju prostor od 32 milijuna četvornih kilometara) dakle za 22 puta više, nego što je to mati zemlja Francuska, koja ima površinu nešto više nego pola milijuna četvornih kilometara. Vijekovi su trebali, dok je Francuska stekla te goleme posjede, koji broje jedan i pol puta više stanovnika nego Francuska (oko 62 milijuna). Francuska kolonijalna politika započela je u drugoj polovini 17. vijeka (iza 1.670. godine) jednim pravcem prema zapadu (u Americi), a drugim prema istoku t. j. prema objema Indijama, Prednjoj i Stražnjoj. Otada je aktivnost francuske kolonijalne politike bivala sve jačom. Baš pred stotinu godina Francuska je osvojila svoju najvažniju koloniju Alžir u sjevernoj Africi i otada su u 19. vijeku neumornim radom i carstva i kasnije republike stečeni posjedi u Africi: Srednji Sudan. Kongo, Dahomey, Senegambija, Madagaskar, Somali, ostali predjeli zapadne Afrike. God. 1912. je Francuska okupirala Maroko i spojila svoj golemi sjevero-zapadni posjed u Africi.

Godine 1918. je konačno Francuska zaokružila svoj posjed sjeverozapadne Afrike čvrsto ga spojivši sa ekvatorijalnim posjedom (francuskim Kongom) okupiravši veliku njemačku koloniju Kamerun i malu, ali zato naročito uređenu njemačku koloniju Togo.

U Aziji je također pobrala naročitih uspjeha francuska kolonijalna politika, koje je plod velika kolonija Indokina, koja se sastoji od pokrajina Cochinchina, Kambodža, Laos, Anam i Tonking. Ovo je najbogatija francuska kolonija, a broji preko 20 milijuna stanovnika. Izvozna je i uvozna trgovina s materom zemljom naročito živa. U Aziji ima još nekoliko gradova na zapadnoj obali prednje Indije (Pondicherry, Yanon i dr.), ali oni ne prestavljaju veću važnost. Usve u prednjoj Indiji Francuska ima posjeda oko 600 km² sa 300.000 stanovnika. Iza godine 1918. dobila je Francuska mandat nad Sirijom (oko 3 milijuna stanovnika). U Americi je nekad Francuska imala velike posjede (Kanada, Louissana oko Misisipija), ali ih je ratovima protiv Engleske izgubila. Kao ostatak francuskog američkog kolonijalnog posjeda ostali su svakako najvažniji otoci u Velikim Antillama (St. Pierre, Miquelon), te dio Guyane u Juž. Americi. U Australiji, bolje u Polineziji, posjeduje Francuska jedan od najvećih i najvažnijih polinezijskih otoka, Novu Kaledoniju i još neke druge manje otočne skupove.

Skupa sa svojim kolonijama Francuska broji 105 milijuna stanovnika. Kolonije za nju imaju, osim političke, vrlo veliku ekonomsku važnost, jer bilansa francuske trgovine s njezinim kolonijama iznosi godišnje preko 50 milijardi franaka. Francuska industrija i roba ima u kolonijama jedno veliko tržište bez konkurencije. Osim toga Francuska ima mogućnost kulturne ekspanzije, što koristi osobito prosvjetnom podizanju primitivnog i zaostalog kolonijskog pučanstva.

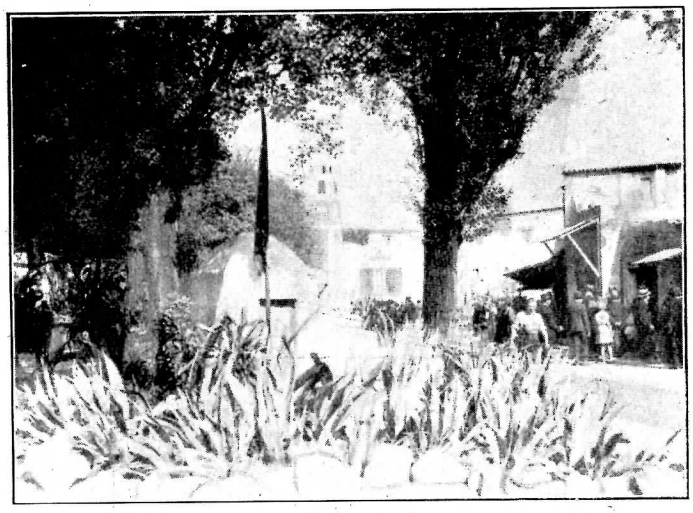

PARTIJA IZ ALŽIRA
Arhitekt Montaland

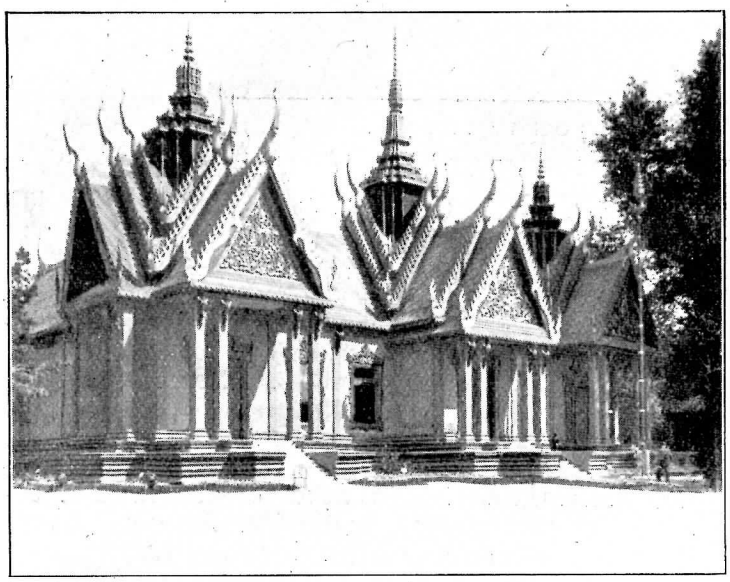

KAMBODŽA IZ INDOKINE
Arhitekt Blanche

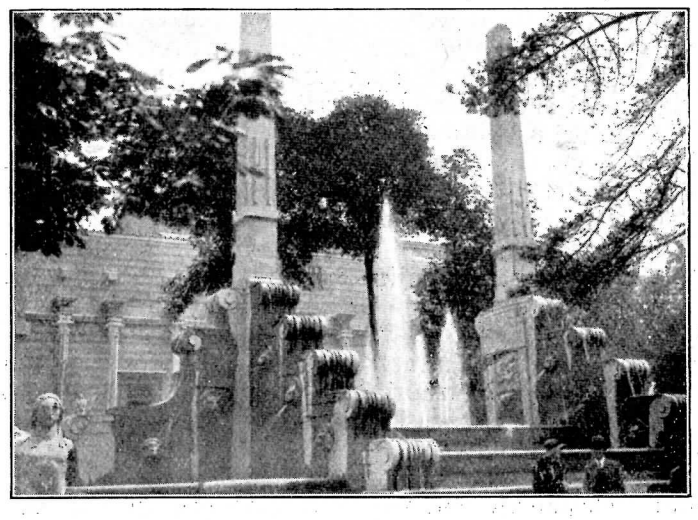

IZ TALIJANSKIH KOLONIJA
Arhitekt Brasini

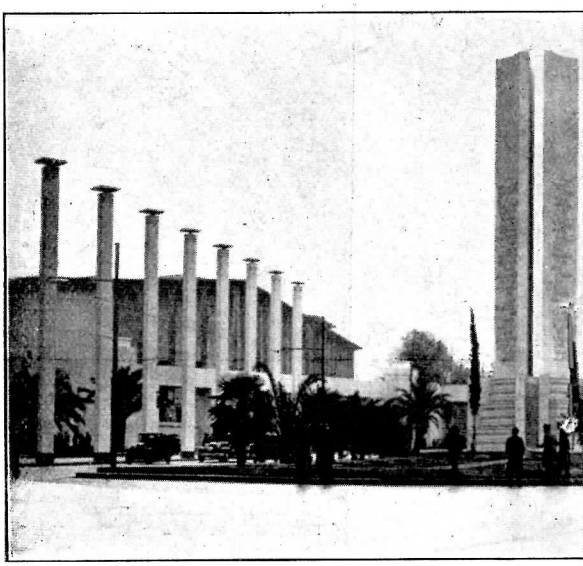

POČASNI TRG NA KOLONIJA
Arhitekt

IZ DOMOVIN

KONGRES SLAVENSKE INTELIGENCIJE U SLOVAČKOJ.

Od 4. do 10. srpnja bio je u Slovačkoj zajednički kongres predstavnikâ hrvatske, slovenske, češke, slovačke, poljske i ruske katoličke inteligencije. Kongres je započeo svoja zasijedanja u slovačkom glavnom gradu Bratislavi, te su učesnici sudjelovali u izletima u starodrevni slovački grad Nitru, u slavne Trenčanske Toplice i po drugim mjestima divne slovačke zemlje. U svim su tim mjestima bila održana daljnja zasijedanja. Na svečanostima, koje su Slovaci tom prilikom priredivali svojim slavenskim gostima, sudjelovali su predstavnici crkvenih i svjetovnih vlasti te konzularni zastupnici jugoslavenske i poljske države. I naše je uredništvo primilo pozdrave s toga kongresa od svojih hrvatskih, slovačkih, čeških, slovenskih i poljskih znanaca i prijatelja.

MISIJSKA IZLOŽBA U OSIJEKU.

Čisti prihod 20.000 dinara uručen je misijskoj centrali u Zagrebu za korist naših misija u Ben-

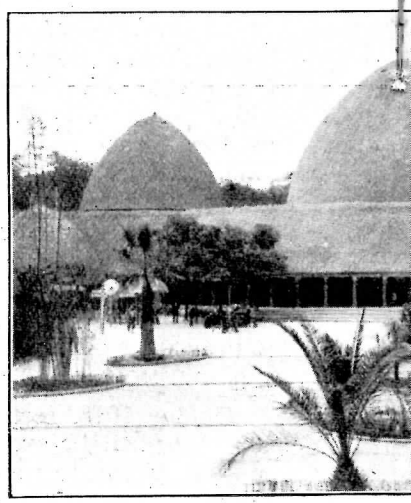

IZ BELGIJSK
Arhitekt

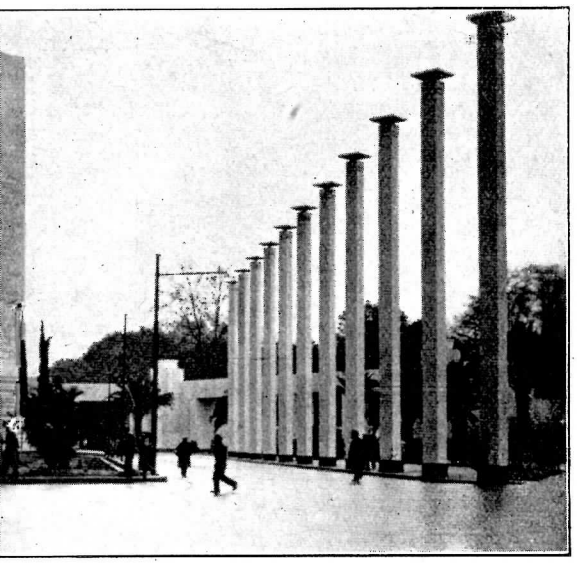

JALNOJ IZLOŽBI U PARIZU
kt Bazen

S MISIJSKE IZLOŽBE U OSIJEKU
Foto F. Svirčević, Osijek

NE I SVIJETA

galiji, a uz to je poklonjeno misnog ruha preko 10.000 dinara.

Na Duhove ove godine otvorena je u Osijeku prva misijska izložba. Izložba je trajala od 26. svibnja do 4. lipnja. Priredile su je križarice uz pomoć Trećeg Reda i Kongregacije učiteljica, koje su zajednički kroz dvije godine radile na ostvarenju te izložbe. Ukupna je vrijednost izloženih stvari 35.000 dinara. Izložbu je otvorio preuzvišeni gospodin dr. Antun Akšamović, biskup đakovački, koji je bio preuzeo i pokroviteljstvo. Otvorenju su prisustvovali gg. inspektor Perković, dr. Hengl, gradonačelnik i drugi odličnici, građanstvo i omladina.

Preuzvišenog gospodina biskupa pozdravila je biranim riječima predsjednica priređivačkog odbora gospođa Marija Salopek. Preuzvišeni se zahvalio na pozdravu te otvorio izložbu i izrazio svoje udivljenje i pohvalu nad lijepom priredbom i požrtvovnosti misijskih radnica.

Kroz sve dane trajanja ove izložbe građanstvo ju je s velikim interesom pohađalo te jednodušno izražavalo svoje priznanje.

PRIREĐIVAČKI ODBOR MISIJSKE IZLOŽBE U OSIJEKU G. 1931.

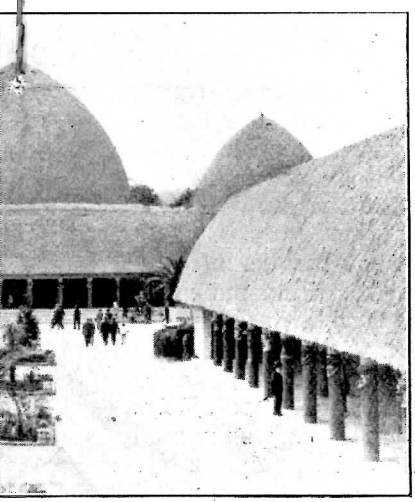

SKOGA KONGA
kt Lacoste

S MISIJSKE IZLOŽBE U OSIJEKU
Foto F. Svirčević, Osijek

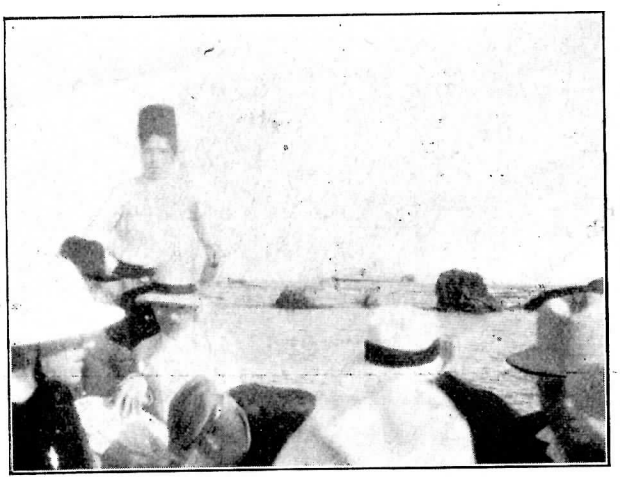

NAŠI PUTNICI U BARCI, U POZADINI PAROBROD

NAŠI PUTNICI IZLAZE IZ BARKE

ISKRCAVANJE U PALESTINSKOJ LUCI JAFI

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

PUTOPIS S HODOČAŠĆA U PALESTINU — NAPISAO DR JOSIP ANDRIĆ (NASTAVAK)

OD CIPRA DO JAFE.

Cipar je iščezavao pred našim očima, kad su u predvečerje posljednjega dana naše plovidbe nakon obavljene zadnje svibanjske pobožnosti naši hodočasnici u skupinama pripovijedali, što su vidjeli i doživjeli na Cipru, onima, koji se nisu bili pridružili tom izletu.

»Larnaku nismo u žurbi, kojom su nas gonili i vozili prema Famagusti pa natrag na parobrod, ni razgledali,« primijeti netko.

POGLED PREMA CRKVI SV. PETRA U JAFI
iz barke naših putnika

»Htio sam posjetiti barem franjevački samostan u Larnaki,« preuzvišeni će nadbiskup, »ali mi šofer reče, da je daleko od luke. Kad se budemo vraćali, jedino ću za to opet izaći u Larnaku . . .«

Samo još dvojica smo se javili, da ćemo se pridružiti. Drugima kao da ni ciparska kapljica nije više bila toliko privlačiva, da bi bila kadra suzbiti ono potišteno raspoloženje, kojim je na nas djelovalo ono opustošenje katoličke prošlosti, što ga vidjesmo u Famagusti. A za tim opustošenjem kršćanske kulture došlo je i gospodarsko opustošenje, koje i danas počiva poput prokletstva na tom nekada tako bujnom plodnom i slavnom otoku.

»Pravo bi bilo, da se bar danas, kada tu nema više turske vlasti, vrati katolicima ono, što su Turci od njih oteli,« govorio je netko ogorčeno u drugoj skupini, u kojoj je dobrodušni Bunjevac bać Josa iz Žednika kazivao, kako lane, kad je hodočastio u Svetu Zemlju, nije parobrod stajao na Cipru, pa mu je baš drago, da je ove godine i to mogao da vidi.

»Oteto prokleto!« dobaci zamišljeni Slovak iz Bjelovara, koji mi je nekoliko puta za ovog našeg putovanja rekao, kako žali, što nije godine 1929. išao s nama u Trnavu, kada smo ondje kardinalu Hauliku, osnivaču Društva sv. Jeronima, otkrivali spomen-ploču.

»A što ćemo tek vidjeti u Jeruzalemu!« znalački će bać Josa, koji evo već drugi put hodočasti u Kristovu domovinu, a veli, da će na godinu, ako ga Bog poživi, i treći put.

Za tih sam se razgovora udaljio od naših hodočasnika tražeći jednog neobičnog suputnika na palubi, o kojem su mi već drugi kazivali zanimivih stvari. To je bio starac od 78 godina iz Njemačke. Veli, da je teolog i da je bio ravnatelj nekog protestantskog sjemeništa. Nađoh ga u prikrajku, gdje sjedi i promatra židovsku mla-

FRANJEVAC POLJAK O. STANISLAV BULIK,
naš tumač po Svetoj Zemlji

dariju, koja se, što je više osjećala blizinu domovine pradjedova svojih, bila razigrala više nego svih predašnjih dana. Upro je svoje sitne, ponešto razvodnjene oči u mene, kad sam mu pristupio, a preko navorana mu lica zaigrao je prijazni smiješak.

»Pedeset sam godina čeznuo, da vidim Jerusalem, i ta mi se želja evo ispunjuje,« govorio mi je s nekim žarom, koji me se ugodno dojimao. »Iz biblije i drugih knjiga poznam sva sveta mjesta, kao da su mi na dlanu, ali nisam imao mira, a da ih ne pođem uza svu svoju poodmaklu starost očima vidjeti . . .«

On je iz Saske, i to iz onih krajeva, gdje stanuju Lužički Srbi, o kojima sam ga stao ispitivati.

»Mili su to ljudi,« reče. »Baš sam pretprošle nedjelje bio u jednim lužičkosrpskim svatovima, u koje sam bio pozvan. Krasni su njihovi svadbeni običaji i pjesme. Ali nada sve su im divne djevojke . . .«

Zatim je skrenuo razgovor na naše židovske suputnike, koji su i njega radi brade držali Židovom, te su ga pitali, da li i on ide poljubiti zidine jerusalemskoga hrama, a on im je odgovorio, da bi radije poljubio lijepe kćeri izraelske. Sa ciničkim mi zadovoljstvom priča, kako se zaprepastiše bradati sinovi poljskog Izraela na te njegove riječi. A onda me nastoji uvjeriti, kako su mlade Židovkinje neobične ljepotice, te mi iznosi i neke svoje profane teorije, kako su baš radi židovskih ljepotica toliki narodi i dizali vojne na židovski narod . . .

Ostavio sam razgovorljiva starca s čudnim pojmom o njegovim hodočasničkim idejama i pristupio k našim hrvatskim hodočasnicama, kojih ima dvanaest među nama i koje su u taj čas zapjevale neke hrvatske marijanske pjesme. Baš je sunce zapadalo, te nas je sve zanio divan prizor, kako se užarena sunčana kugla pomalo spušta u neizmjernu pučinu, po kojoj se cakli odsjev njegovih zraka. Ta prekrasna prirodna pojava, kojoj nema ravne ni u našim ravnim ni u gorovitim krajevima, pa pjev lijepih hrvatskih pjesama i pomisao, da smo već na domaku cilju naše peterodnevne plovidbe, izazivale su u našim dušama tako lagodno, tako vedro, tako zanosno raspoloženje.

Plovili smo u petu noć, koja nas je jedina dijelila još od Svete Zemlje.

U JONINU GRADU.

Kad smo se drugo jutro trgli iza sna, parobrod je stajao, a kad smo provirili kroz okrugli prozorčić svoje kabine, ukazao se nekoliko stotina metara pred nama na brežuljku grad Jafa, glavna palestinska luka, od koje je najbliži put do Jerusalema: željeznicom 87 km, a automobilskom cestom 63 km.

STOLARI U JAFI

Palestina uopće nema zgodne prirodne luke, a turska vlast nije marila da izgradi umjetnu luku za pristajanje velikih parobroda. Nije dakle čudo, što su nas plašili, da iskrcavanje u Jafi može biti i opasno, ako je more nemirno. Treba naime s parobroda saći u barke, te se u barkama između grebenova, što strše nedaleko obale iz mora, dovesti do pristaništa. Ali s druge strane opet hvale arapske lađare kao izvrsne veslače, koji i po uzburkanome moru umiju svojim lađicama tako vješto upravljati, da nitko ne pamti, da bi se kada bila prigodom iskrcavanja dogodila kakva nesreća. A ako je bura na moru, nema iskrcavanja, dok ona ne prođe, ili parobrod vozi dalje do druge koje luke. Dok smo se mi iskrcavali, bilo je more doduše nešto malo valovito, pa su se barke po njemu lagano ljuljale, ali mi smo bili tako zaokupljeni prvim snažnim dojmovima, da ćemo eto za čas nogom stupiti na tlo Kristove domovine, te nismo ni mislili na to.

Još dok je na parobrodu trajalo pregledavanje naših putnica te dok su engleske carinske i lučke vlasti obavljale sve formalnosti, koje su propisane prigodom iskrcavanja, došao je na parobrod, da nas pozdravi, franjevac Poljak o. Stanislav Bulik, kojega franjevačka Kustodija Svete Zemlje kao Slavena uvijek određuje, da bude vodič i tumač svim slavenskim hodočašćima. Tako je bio određen i za naše hodočašće. Poznavao sam ga već po slici i opisima čeških hodočašća u Svetu Zemlju. Visok, krupan, uvijek prijazan, dobro raspoložen i simpatičan u saobraćaju osvojio je odmah na prvi mah naše sklonosti. A kad je rekao, da pozna preuzvišenoga nadbiskupa Rodića još iz vremena svjetskoga rata, kada je on kao zagrebački franjevački provincijal bio određen za vizitatora galičke franjevačke provincije, gdje su se tom zgodom vidjeli i upoznali u Krakovu, nekako smo i mi drugi u simpatičnom poljskom franjevcu stali gledati kao nekog svog starog znanca. S njim je na parobrod došao i vlasnik jerusalemske putničke agencije, kojoj je bila povjerena sva briga za naše hodočašće za cijelog našeg boravka u Palestini. On je rodom s otoka Malte, dakle engleski Talijan, koji je stekao naše simpatije nesamo svojom skromnošću, točnošću, uslužnošću i izvrsnom organizacijom našega putovanja po Svetoj Zemlji, nego i svojim otvorenim katoličkim držanjem, koje se istaklo među ostalim osobito, kad je odlučno izjavio svoje negodovanje protiv fašističke politike u najnovijem oštrom sporu između Vatikana i fašizma, za koji smo baš od njega saznali u Palestini. Do evropskih novina nismo naime dolazili u Svetoj Zemlji, a arapskih i židovskih nismo znali čitati.

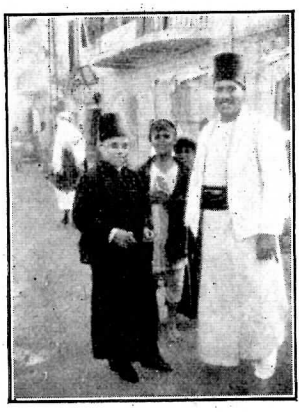

Nadbiskup ulazi u auto — Arapi u Jafi

PRED ODLAZAK IZ JAFE

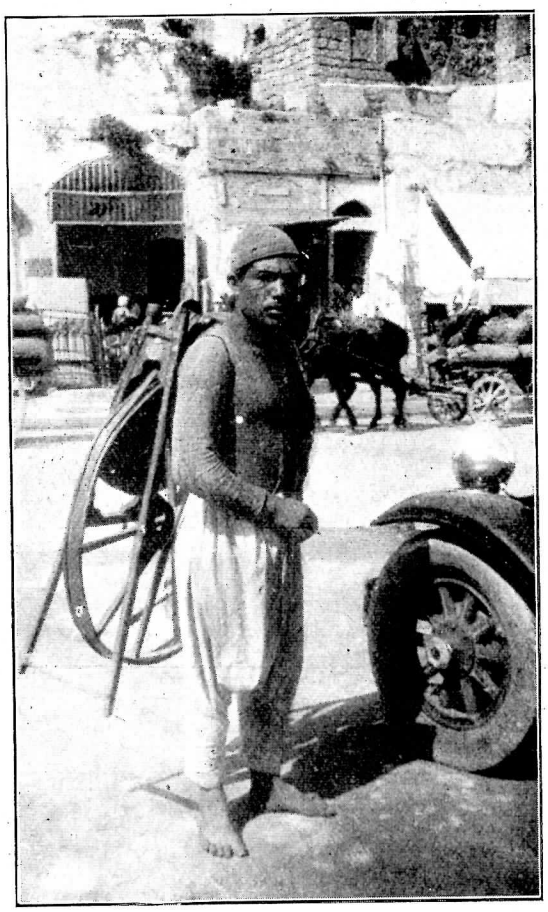

BRUSAČ U JAFI

U Jafi smo morali najprije poći u lučki zdravstveni ured na pregled, ali smo brzo bez ikakva pregleda pušteni. Odmah nasuprot tog zdravstvenog ureda otvoriše nam se velika vrata, kroz koja se stadosmo penjati po stepenicama: to smo kroz franjevački samostan uzlazili do franjevačke crkve sv. Petra, što se diže na vrhu brežuljka, po kojem se unaokolo razastro grad. Tek tu smo se u crkvi spustili na koljena, da pobožno poljubimo tlo Kristove rodne zemlje i da iz sve duše zanosno zapjevamo zahvalnicu Svevišnjemu, što smo sretno došli do cilja svoga putovanja.

Tu je zatim o. Stanislav prvi put nastupio kao naš tumač razloživši nam prošlost i značenje grada, u kojem se nalazimo.

Jafa je stara preko četiri tisuće godina. Prema legendi je ovdje Noa gradio svoju lađu prije općega potopa. S Jafom je vezan onaj čudesni događaj, što ga Sveto Pismo spominje o proroku Joni i koji je postao simbol Kristova uskrsnuća: u Jafi se naime Jona ukrcao na onaj poganski brod, s kojega su Jonu bacili u more, te

Anica hoće da pomaže.

Mati pere rublje a mala Anica hoće da joj pomaže; ali mati se smije: „Pa ja, čedo moje, ne trebam ničije pomoći; sama nemam što da radim. Ja upotrebljavam Schichtov Radion, a on pere sam." Zatim Anica zajedno s majkom čita lijepe Radion pričice

SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
I ČUVA RUBLJE
ZAJAMČENO BEZ KLORA

ga je riba progutala i za tri dana opet živa izbacila na kopno. Jafa ima veliko značenje i u apostolskom djelovanju sv. Petra, jer je on tu u kući nekog Šimuna kožara imao viziju, iz koje je razabrao volju Božju, da u Kristovu Crkvu budu primani svi ljudi bez razlike, bili oni Židovi ili pogani. U Jafi je on uskrsnuo i pobožnu dobrotvorku Tabitu. Mjesto, gdje je bila njena kuća, danas je groblje uz put prema Jerusalemu, a na mjestu, za koje predaja veli, da je ondje bila kuća Šimuna kožara, danas je muslimanska mešita. Jafa je kao luka u rimsko doba bila manje važna, nego li je bila u Salamunovo doba i kasnije pod arapskom vlašću. Sv. Ljudevit, kralj francuski, dao je g. 1251. sagraditi njene utvrde, koje su bile kratko vrijeme nakon toga razrušene te istom u sedamnaestom stoljeću obnovljene. I Napoleon se tu g. 1799. iskrcao s nakanom, da osvoji Palestinu, ali je od te nakane odustao.

NOVO SREDIŠTE PALESTINSKIH ŽIDOVA.

Jafi je ime kod nas ove godine učinila poznatijim posebna velika vrst naranči, t. zv. jafanske naranče, što su stali da ih uzgajaju ovdašnji židovski kolonisti i da ih izvoze na sve strane u Evropu. Treba naime znati, da je predgrađe Jafe, nazvano Tel Aviv, zapravo središte nove židovske kolonizacije, koja se provodi nakon svjetskoga rata, otkad je Engleska preuzela vlast nad Palestinom s nakanom, da se u Palestini stvori nova židovska država. U deset je posljednjih godina naseljeno po Palestini sto tisuća Židova, najviše iz Poljske, Rusije i Španjolske, te su oni zauzeli najplodnije palestinske krajeve i najrentabilnije poslove. Iako je sa strane Arapâ sve jači otpor protiv te židovske kolonizacije, te je u kolovozu god. 1929. došlo do prave arapske pobune protiv Židova, radi čega se morala ta kolonizatorska akcija ponešto usporiti i ograničiti, ona ipak stalno napreduje. Očita je namjera Židova, da nad Palestinom steknu najprije gospodarsku premoć, jer tako misle sebi, iako ostanu prema Arapima u brojčanoj manjini, osigurati i političku prevlast nad zemljom praotaca svojih.

Središte te židovske akcije za obnovom njihove narodne države postao je Tel Aviv, u kojem postoji, usput rečeno, i počasni konzul kraljevine Jugoslavije. Tom su gradu, koji je uza sve to, što je položajem predgrađe grada Jafe, ipak posve samostalan, udarila temelj g. 1908. šezdesetorica Židova, koji su uz orijentalnu Jafu odlučili podići moderan židovski grad. Za dvije godine imao je Tel Aviv već 550 stanovnika i 60 kuća, a danas ima 4.000 kuća sa 50 tisuća stanovnika. Tu nalaziš sve, što imadu najmoderniji evropski gradovi: 80 škola, mnoštvo banaka, hotela, trgovina, kinematografa, tiskara, knjižara i t. d. Novine, časopise i knjige izdaje pet velikih nakladnih pothvata, a sve se tiska dakako u židovskom jeziku i židovskim pismom. U Tel Avivu ima već 170 raznih industrijskih poduzeća, te je to glavni palestinski industrijski grad. U svemu je u Tel Avivu uloženo već tri miljarde dinara u zemlju, kuće, trgovinu i industriju: ogroman novac, koji amo šalju Židovi sa sviju krajeva svijeta.

Nama Tel Aviv nije bio u programu, nego smo se iz crkve sv. Petra uputili na nedaleki trg usred Jafe, gdje su nas već čekali automobili, da nas povezu prema Jerusalemu, starom i pravom središtu Davidove, Salamunove i Kristove zemlje.

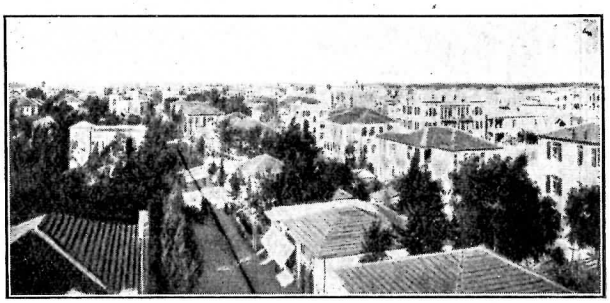

TELL-AVIV

MAJKA I DIJETE

O PRAVIMA DJETETA.

Svako dijete ima ova osnovna prava:

1. Da bude željeno i ljubljeno već prije svoga rođenja;

2. Da dobije zdravo tijelo neopterećeno kakvom baštinjenom bolešću i neotrovano raznim otrovima;

3. Da bude hranjeno hranom, koju mu je narav pripravila, t. j. majčinim mlijekom, a ako te nestane, hranom, koja onu može što više nadoknaditi;

4. Da udiše svježi zrak i da se sa slobodnim nogama i rukama može igrati na suncu;

5. Da radi, što hoće, dokle je dobro, a ne što roditelji hoće. To znači, da što više spava, a ne da mora sjedjeti zato, da se smije ljudima, koji ga škakljaju ili štipaju za obrašćiće;

3. Da bude hranjeno hranom, koju što ono samo hoće, kada je nevaljano. Dijete se mora naučiti, da se pokori zakonima. Od prvoga početka treba dijete disciplinirati. On se mora već rano prilagoditi fizičkim činjenicama svoje egzistencije, i to što prije to bolje za njegovu budućnost.

Sva su ta prava djeteta na prvi pogled jasna, a ipak se mnoge majke ogrješuju o njih. Već o prvo pravo, koje neka ovdje bude najviše naglašeno, pravo, da dijete bude željeno i ljubljeno već prije svoga rođenja, griješi se mnogo i premnogo. Kolikim je majkama u duši uvriježeno osjećanje, da im je dijete, koje će roditi, teret i da bi im ljepše i lakše bilo bez njega. Kolike majke jadikuju nad tim, što im Bog daje previše djece, a kolike nastoje to i da zapriječe! Kolike na primjer majke po selima doje jedno dijete, štogod duže mogu, katkad i po nekoliko godina samo zato, jer time hoće da zapriječe, da ne zanesu drugo dijete. A zar mislite, da ostaje bez utjecaja i ono, što nekoji liječnici slabijima ženama iza jednoga poroda govore, da treba da se čuvaju novog poroda? Ima dapače i takvih majka, koje svojim udatim kćerima neprestano drže lekcije, kako su djeca samo teret, pa neka ne budu lude, da ih sebi previše nametnu. Možda će se mnogima činiti pretjerana tvrdnja, da korjen revolucijama leži u tome, što djeca nisu željena i ljubljena već prije poroda. No taj momenat nastoje obrazložiti samo vanjskim razlozima. A jadni ne slutimo, da nam neželjeni i neljubljeni porodi nose revolucionarce. Tu su eto zapravo majke začetnice revolucionarnih raspoloženja, revolucionarnog nezadovoljstva, jer njihovo nezadovoljstvo, što osjećaju u djetetu, koje će im se roditi, samo teret, za koji bi im draže bilo, da ga nema, prelazi na dijete još prije, nego što se rodi, i dolazi do izražaja u kasnijem njegovu životu: to dijete nosi od majke baštinjeno nezadovoljstvo u svoj život i u ljudsko društvo, te se očituje u želji za razaranjem. Mislite na to dakle, vi majke, i odbijajte svaku misao, da će vam dijete, koje vam Bog daje, biti samo briga i teret, nego ga već i prije poroda učinite najmilijim predmetom svoje želje i ljubavi. I budite uvjereni, da takvim svojim duševnim raspoloženjem stvarate temelje njegovoj budućoj sreći.

M. C. S.

ZA NAŠU DJECU

Djeca naša potrebuju zraka i gibanja. Po gradovima obično su prisiljeni naši mališi, da po čitave dane čame u sobama ili da na ulicama upijaju prašinu punu svakojakih bacila. Zato je bila vrla dobra ideja, da se organiziraju dnevni izleti djece u prirodu. Zagrebačka djeca od 5. do 10. godine pod vodstvom posebnih učitelja mogu ići svakoga dana u bližu okolinu, gdje će se na svježem zraku zabavljati i u isto vrijeme vježbati u risanju i u drugim vještinama, tako da se ugodno spoji sa poučnim, da se u razvijanju tijela i čuvanja zdravlja brine i za duševnu izobrazbu i oplemenjivanje. — —Sve informacije o tim poučno-zabavnim izletima za malu djecu mogu se dobiti na adresu: Zagreb, Zrinjski trg 1, IV. kat, dnevno od 9 do 1 sat i od 4 do 6 sati.

KUHINJA

ŠTO DA KUHAMO OVAJ TJEDAN?

Nedjelja. Objed: Juha od zelenja. Pariški odresci sa salatom od rajčica i luka. Biskvit sa kremom od jagoda ili malina. — Večera: Meso i salata od objeda. Svježe smokve ili kajsije.

Ponedjeljak. Objed: Juha od kosti s rižom. Okrugljice od krumpira s kajsijama. — Večera: Kajgana od jaja sa salatom od krastavaca sa češnjakom.

Utorak. Objed: Juha od graška. Punjeni kelj s krumpirom. — Večera: Kaša od riže s kompotom od krušaka.

Srijeda. Objed: Juha od kruha s kimom. Rezanci s makom ili sirom. Večera: Pohani odresci od zelenja s kompotom od jabuka.

Četvrtak. Objed: Juha od svinjetine s prženim kockama od žemlje. Kuhana svinjetina s mrkvom i krumpirom. — Večera: Kiselo mlijeko i kruh s maslacem, rotkvice.

Petak. Objed: Juha od graha. Češki jastučići (češki vdolki, njem. Bömische Dalken) s pekmezom od kajsija. — Večera: Salata od graha s tvrdo kuhanim jajima.

Subota. Objed: Juha od krumpira. Benediktinski gulaš. — Večera: Svježi kravlji sir s vrhnjem i kruhom, ili palačinke sa špinatom.

Punjeni kelj. Glavicu kelja poparenu u vreloj vodi pusti, da se ohladi, raširi listove i napuni faširanim mesom. (Svinjetinu i govedinu samelji, posoli, popapri, pospi češnjakom i smiješaj s jednim jajetom). Tako punjeni kelj sveži, metni na mast, i pirjani, dok ne porumeni, zatim zalij juhom ili vodom i pirjani, dok ne bude mekano.

S. A.

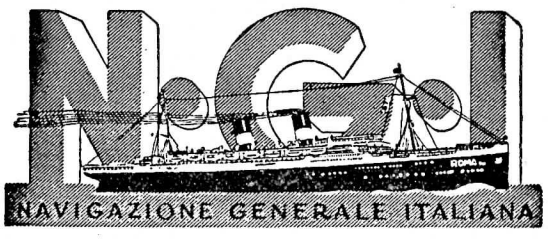

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16
Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:
Genova-Sjeverna Amerika: M|S „Augustus“ 31. jula, S|S „Roma“ 21. augusta — **Genova-Južna Amerika:** S|S „Duilio“ 14. augusta, S|S „Giulio Cesare“ 8. septembra. — **Genova-SrednjaAmerika-Južni Pacifik:** S|S „Colombo“ 14. jula, M|S„ Virgilio“ 11. augusta. M|S„Orazio“ 8. septembra. — **Genova-Australija:** M|S „Romolo“ 8. augusta. M|S „Viminale“ 1. oktobra. — **Genova-Brazil 11, Genova-Uruguay i Argentina samo 14 dana.**

N. G. I. zastupa: **Društvo „SITMAR“.** Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**

N. G. I. zastupa: **Društvo „SAN MARCO“.** Pruge: **Dva puta nedjeljno Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik i obratno. Dnevna pruga Fiume-Ancona. Četrnaestdnevna pruga Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi-Leros-Smirna.**

PADOVANSKE SVEČANOSTI za vrijeme proslave objetnice S V. ANTUNA: N, G. I. i sva njegova podzastupstva u svim većim mjestima Jugoslavije davaju upute i organiziraju izlete i hodočašća u Padovu.

V O Ć A R S T V O

Voćke i tratina ne slažu se među sobno. Iznimka su samo stare voćke na niskom zemljištu ima dosta vlage i hrane. Uostalom i starije voćke bolje uspijevaju u prekopanom, negoli u zatravljenom zemljištu. Stoga se i ne smije pustiti, da se mladi voćnjak zatravi sve do debla. Gusta ledina ima sijaset žilica, pa nesamo što treba puno hrane iz zemlje, već ne propušta ni potrebnu vlagu, ni toplinu. Baš zato treba da bude oko svakog stabla u promjeru od najmanje dva metra prekopano zemljište, koje se ne smije zatraviti.

Njega krošnje. Mnogi naši voćari griješe kod obrezivanja voćaka. Ili ih obrezuju preveć ili premalo. Ne valja ni jedno, ni drugo. Po gdjekoja voćka ima sama sobom lijepo razrijeđenu i svijetlu krošnju. Takvu ne trebamo dotjerivati rezanjem, barem ne u krošnji. Glavni je cilj obrezivanja taj, da prorijedimo pregustu krošnju. Ako tako uzradimo, onda ćemo postići, da voćka bolje rodi i da se lakše opaze gnijezda različitih nametnika. Ali ne smijemo krošnju ni preveć prorijediti, jer ako je preveć prorijedimo, onda smo je jako izložili vjetru, a to škodi plodovitosti voćke. Prigodom obrezivanja krošnje izrezat ćemo samo one grane i grančice, koje se križaju, i možda nepotrebne izboje. Izvan krošnje izrezat ćemo one, koje unakazuju krošnju. Nadalje valja znati, da se ne mora svake godine i pri svakoj voćki upotrebljavati vrtna pila i vrtne škare. Najbolje je, ako ih uopće ne treba. Jer kod rezanja i pilenja nastaju rane, koje voćka mora preboljeti, a to škodi njenom razvoju i plodovitosti. Svaku voćku treba obrezivati prema njenoj potrebi i rastu. I. Sitarić.

K N J I Ž E V N O S T

REDOVNA IZDANJA MATICE HRVATSKE ZA GODINU 1930.

Karaman Ljubo: Iz kolijevke hrvatske prošlosti. Historijsko-umjetničke crtice o staro-hrvatskim spomenicima.

Opet smo dob[illegible]
man
kult
glav
dob
got
iza
sk
int
Ton
Mat
nim
i hi
obr
hrv
vlad
gu
vog
ših
laže
ski
opi
dos

menici građevinarstva, kiparstva, slikarstva, kovinski predmeti, crkve, dvorovi, grobnice i t. d. Brojne i uspjele slike samo povećavaju vrijednost knjige.

Đuro Vilović: Hrvatski sjever i jug. To je zbirka novela iz Međimurja i Dalmacije, a imala bi dočarati i prikazati život u tim krajevima. U tim novelama ima bezuvjetno dosta umjetničkoga i lijepoga stila, ali uza sve to se ne možemo složiti s piščevim pogledima, jer svijet Vilovićevih novela nije baš svijet Međimurja i Dalmacije.

Mnogo bolje je u tom uspjela druga beletristična Matičina knjiga toga ciklusa, a to je.

Mile Budak: Pod gorom. Ličke priče. Mile Budak se već dugo nije javljao u hrvatskoj književnosti, a s ovim najnovijim djelom je iznenadio sve čitatelje. Ima tu sedam priča iz ličkoga života, pisanih sočnim i jedrim ličkim narodnim govorom. Lica su kao isklesana, a sam govor tih lica je vrijednost za sebe.

Dr. Oton Kučera: Naše nebo. Crtice iz astronomije. Treće prerađeno i popunjeno izdanje u dva sveska. Prvi svezak. Poznati zagrebački predavač i popularizator astronomije i fizike dotjerao je i popunio s novijim istraživanjima svoje djelo o astronomiji, koje eto doživljuje i treće izdanje, pa je to i najbolja ujedno preporuka za tu vrijednu i uspjelu knjigu. Knjiga ima 156 slika u tekstu, dvije table, kartu zvjezdanoga neba i piščev portret u bojama.

Hrvatsko kolo. Književno naučni zbornik. Knjiga XI. Ovogodišnji zbornik je bogat beletristikom i člancima. Od pripovijedaka se ističe posljednja novela pokojnoga Milutina Nehajeva Cihlara »Kostrenka«, a od pjesama »Antun Nemčić« i »Zadnja orguljaševa misa« od Đure Arnolda i »Balkansko gorje zori u prozorje.« Članci obrađuju književna pitanja. Tako piše K. Šegvić o Luki Botiću, dr. Rudolf Horvat o banu I. Mažuraniću, Žimbrek o D. Domjaniću, S. Banović o obaranju vrijednosti poezije Preradovićeve i Gundulićeve i A. Kassowitz-Cvijić o Titu Brezovačkom i zagrebačkom teatru u njegovo doba. Među tim člancima se

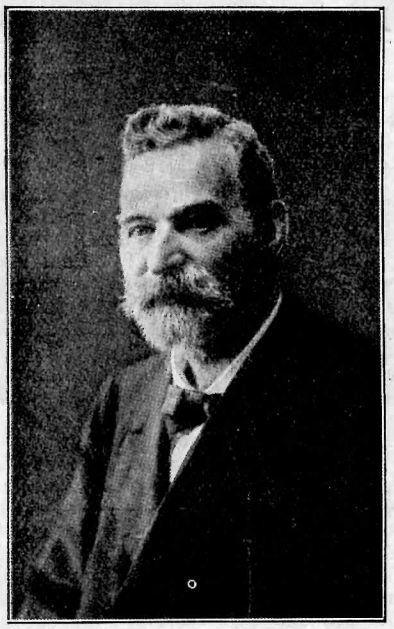

ĐURO STJ. DEŽELIĆ

(Podignuće spomen-ploče Đuri Stj. Deželiću u Ivanićgradu)

javni radnik. Hrvatska književnost imala je u njemu mnogostranog pisca, urednika Danice Ilirske, Dragoljuba i Vijenca. Izdao je najpopularniju hrv. pjesmaricu. Vatrogastvo ga naziva svojim ocem i preporoditeljem, u svim društvima bio je jedan od najzaslužnijih članova, jedan među osnivačima. Grad Zagreb imao je u njemu najpopularnijeg senatora, pa je radi toga i okrstio njegovim imenom nom jednu od svojih najljepših ulica. I u njegovom rodnom mjestu postoji za njega, pogotovu među starijima, velika i lijepa tradicija. Da ta tradicija ne izumre podiže mu se ove godine na njegovoj rodnoj kući (ili na gradskoj vijećnici) spomen ploča, koja će pokoljenjima pokazivati na uzor čovjeka, velikog rodoljuba, svestranog javnog radnika Đ. S. Deželića. C. N.

R A D I O

RAZNE BILJEŠKE.

— Dne 15. svibnja proslavila je zagrebačka radio-stanica 5 godišnjicu svoga opstanka. Radio Zagreb još uvijek radi s početnom jakošću od 0,76 kw, iako su već sve okološnje stanice pojačane na 10—20 kw, a broji samo 10.399 pretplatnika. Ravnateljstvo radio-stanice ispričava taj maleni broj radio-pretplatnika nespretnom razdiobom pučanstva na pojedine stanice, jer na radio Beograd otpada 9 milijuna stanovnika, na radio Zagreb 2.5 milijuna, a na radio Ljubljanu 1 milijun. Ja naprotiv mislim, da je slabost zagrebačke stanice glavni razlog, zašto se kod nas radiofonija tako polagano širi. Činjenica je, da se Zagreb danas u provinciji uopće ne čuje, pa su pretplatnici radija direktno upućeni, da slušaju samo jače vanjske stanice kao Beč, Rim, Budimpeštu i t. d. Radio Zagreb bi bio najdostojnije proslavio svoju 5 godišnjicu, da je pojačao svoju stanicu barem na 15 kw. To bi bio ujedno najjači impuls za širenje radiofonije u Jugoslaviji.

— Marconi je izjavio, da je današnji razvoj radija već daleko nadmašio svaku njegovu zamisao o značenju radija u budućnosti.

— U Poznanju je 24. travnja otvoren prvi poljski muzej za radio.

— U programu američkih radiostanica ima sve manje glazbe, a mjesto toga se udomaćuju kratke vesele igre, koje ne smiju trajati dulje od jednog sata.

— Neki stručni list za radio obratio se na knjižare pitanjem, što misle o pojavi, da pisci sve češće stupaju pred mikrofon. Knjižari su dali jednodušno mnijenje, da se mnogo više prodaju knjige onih pisaca, koji češće čitaju iz svojih djela u radiju.

— U Americi prevladavaju starovi (zvijezde) na svakom području umjetnosti pa tako i kod radija. Slava svake zvijezde utrne za kratko vrijeme. U Americi traje popularnost jedne radio-zvijezde od prilike godinu dana, popularnost filmske zvijezde traje 5 godina, dok kazališne zvijezde zadrže popularnost na neograničeno vrijeme.

— Vatikanska radio-stanica služi se za sada samo latinskim jezikom, ali se već čine priprave, da se daju emisije na engleskom, francuskom, talijanskom i njemačkom jeziku.

— Francuska akademija traži zgodno ime za radio-slušatelje. Do sada su se upotrebljavala dva naziva: auditeur i sans-filiste, ali izgleda, da će u rječnik akademije doći naziv radiofoniste.

— Njemački radio prepustio je austrijskim Nijemcima na uporabu veliku radio-stanicu u Königswusterhausenu za sve veće priredbe. Königswusterhausen će ujedno izmjenjivati svoj program s Amerikom, te će se prvi pokusi u tom smjeru vršiti u mjesecu lipnju. Ako ti pokusi uspiju, onda će Königswursterhausen prenijeti za Ameriku Wagnerove svečane igre iz Bayreutha kao i Mozartove svečanosti iz Salzburga.

— Poljska je postavila u Raszynu, 23 km daleko od Warszawe, novu radio-stanicu sa 150 kw jakosti (Zagreb ima 0,76 kw!).

— Budimpeštanski ilustrirani časopis »Radio-Élet« donio je prigodom 5-godišnjice opstanka zagrebačke radio-stanice simpatičan članak o razvoju jugoslavenske glazbe od Lisinskoga do Stolzer-Slavenskog sa slikama naših glazbenika, a 15. svibnja prenijela je Budimpešta čitav večernji program zagrebačke radio-stanice.

Dr I. K.

S V E G A P O M A L O

Nema ništa novo pod suncem, rekli su već stari Rimljani. To vrijedi i za crnačku glazbu, koja je nakon svjetskoga rata poplavila Evropu pod imenom jazz (džez). Kada crnci svirači sviraju saksofon, bubanj, razna limena glazbala i egzotične udaraljke, razne glazbene komade s neobičnim ritmima te čas strastvenim čas plačljivim melodijama, zovemo tu glazbu jazz (džez). Bilo je desetak godina iza svjetskog rata, kada je sve ludovalo za tom glazbom. Danas taj zanos već popušta, te će se sigurno za koju godinu ljudi čuditi, kako su se prije mogli zanositi takvom čudnom, a tako praznom glazbom. Jedan učenjak, dr. Baresel, veli, da je našao tragove crnačkom jazzu u Engleskoj na nekim notama iz g. 1847. On pače misli, da u Engleskoj ima crnačke glazbe još iz mnogo davnijega vremena. Sve dakle prolazi i vraća se budućim naraštajima kao tobože nešto novo.

Umrla opatica, koja je nekoć slovila kao najljepša žena u Rimu. Nedavno je umrla u karmelitskom samostanu u Chambérgu skromnom smrću opatica, koja je pred četvrt stoljeća po glavnim gradovima Evrope bila poznata kao najveća ljepotica Rima pod imenom Charlotta Rudini. Potjecala je iz talijanske plemićke porodice, koja je Italiji davala mnoge glasovite ljude. Tako je jedan Rudini bio talijanski ministar vanjskih posala, tada je Italija sklopila s Austro-ugarskom i Njemačkom famozni trojni savez, koji je Italija napustila u svjetskom ratu. Charlotta Rudini se kao djevojka od 17 godina udala za jednog od najvećih talijanskih bogataša. Njezin užitak bile su zabave i putovanja, te je čas bila u Madridu, čas u Petrogradu, onda opet u Parizu, pa u Beču, i tako redom. Kada joj je muž iznenada umro, sav se svijet začudio čuvši, da lijepa mlada udovica kani otići u samostan. Odrekla se svijeta i tražila mira, što joj ga bučni svijet duši nije dao.

Najmanji pomor je u Norveškoj. Tamo umire 1.4 od sto, dočim u Francuskoj od sto stanovnika umre godišnje 20.3.

Najviša brdska željeznica na svijetu je centralna željeznica južno-američke republike Bolivije. Ima 4.880 m visine nad morem.

Riječ »šofer« nema lijepu historiju. Postala je u doba velike francuske revolucije u sjevernoj Francuskoj. U to su se doba pojavile bande pljačkaša i palikuća. Da bi od svojih žrtava što više dobili, primoravali su ih da drže bose noge na žaru. Članove tih bandi zvali su »šoferima«.

ŠALE

Kad je Stipo vidio potkivača. — »Tata, ja sam vidio jednog čovjeka, koji je napravio živog konja.«

»Nije moguće.«

»Jeste! Baš sam gledao, kad mu je zakucao zadnji čavao.«

Gmizavci. »Gmizavci su životinje, koje gmižu na trbuhu. Tko može da mi kaže jednoga gmizavca?«

»Ja mogu: Moja mala sestra.«

Pravi razlog. Liječnik: »Gospođo, vi ste se sigurno negdje nahladili.«

Gospođa: »Nije ni čudo, gospodine doktore. Ta već čitam puna dva tjedna putovanja po sjevernom polu.«

Spoznaja. Gazda osorno: »Ti ludo kenjče, zar ne znaš, da imaš meni zahvaliti svoj položaj.«

Sluga nježno: »Hvala lijepa. Znam, da sve ono, što jesam, imam vama zahvaliti.«

U školi. Učitelj. »Imenuj koju tekućinu, koja se ne ledi.«

Đak: »Vruća voda!«

Lako je njemu. Zvonko (plače): »Mama, daj mi kruha, gladan sam.«

Mama: »Čekaj, čekao je i onaj, koji je pao s kruške.«

Zvonko: »Da, lako je njemu bilo čekati, kad se najeo krušaka.«

Odmor u smočnici. Dijete: »Majko, zašto sunce naveče zalazi?«

Mati: »Da se odmori.«

»Dijete: I ja sam umoran, majko. Zaći ću malo u smočnicu.

Lako uz vodu! Liječnik: »Ako baš morate neprestano boraviti u krčmi, onda barem ograničite piće. Ja sjedim tamo često i dva sata uz čašu kisele vode!«

Pacijent: »O, kod vode bih mogao ja i deset sati sjedjeti!«

U restauraciji. — Gospodine nad konobaru, ja sam kod vas već barem šest puta naručio čašu vode.

— Da. I čitava se kuhinja još uvijek smije radi toga. Izmislite koju novu šalu, moj gospodine!

Dug i ponos. Konj, kojega ste mi prošle nedjelje prodali ima jednu pogrješku. Uvijek drži spuštenu glavu.

— To je samo zbog ponosa. Čim mi ga isplatite, on će odmah ponosno uzdignuti glavu.

I on je sudjelovao. — Jesi li me jučer čuo u radiu?

— Ne! Kod kojega programa si sudjelovao?

— Kod nogometne utakmice. Ja sam vikao: »Naprijed!«

MODA

TRI HALJINE ZA LJETOVANJE

„NASLJEDUJ KRISTA“
duhovna razmatranja
od Tome Kempenca, preveo Dr Stjepan Bosanac
Uvezano Din 25·—, u koži Din 60·—
Izdalo
DRUŠTVO SV. JERONIMA U ZAGREBU

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA
k. z. u ZAGREBU
TRG KRALJA TOMISLAVA 4.
prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

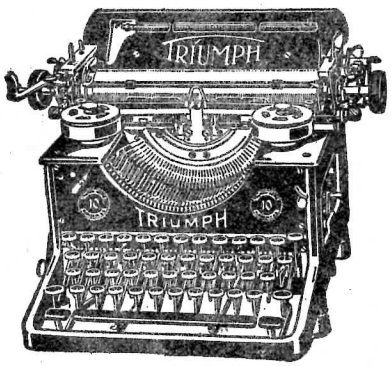

Vrhunac savršenosti!
Veliki kao i mali novi modeli 1931.
Triumph
pisaći strojevi.
Samoprodaja:
Pavao Patrčević, Zagreb.
Petrinjska ulica 35. Telefon 56-78.

Ovdje odreži!
Odgonetački kupon
30. broja „Obitelji“ 1931.

ŠAH

Problem br. 34. (3)

Bahr

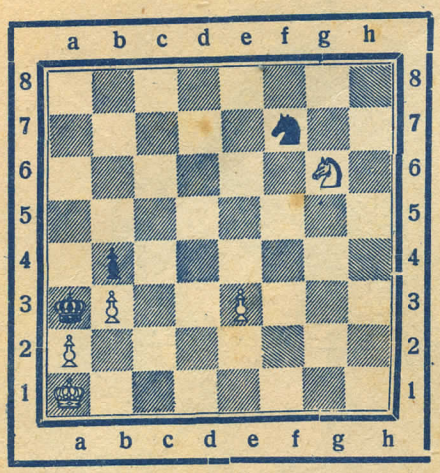

Bijeli matira u četiri poteza.

Odgonetke treba poslati do 7 kolovoza Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom razdijeliti na koncu tromjesečja.

ODGONETKE IZ 21. BROJA »OBITELJI«

1. Križaljka. Vodoravno: 1. Giustimano Partecipazio. 13. Aa. 15. Az. 16. Ivan Sergejević Turgenjev.

Okomito: 1. Granadi. 2. Tara, pas. 3. Neron. 4. Apoteke. 5. Osa. 6. Alemani. 7. Cvjećar. 8. Zambezi (i=j), 9. »Oblomov«. 10. Šit. 11. Rod. 12. Ave! 14. Ag. 15. An.

2. Posjetnica. Pretplatite se na romane iz Knjižnice dobrih romana!

3. Rebusni natpis. Carigrad.

ODGONETKE IZ 22. BROJA »OBITELJI«

Križaljka. Vodoravno: 1. Devet. 3. Sofoklo. 5. Rossini. 9. Helmholtz. 14. Ars. 15. Na. 17. P. p. 19. Rab. 20. Ono. 23. an. 24. A, i. 25. Ona. 27. Ne. 28. Na, k. 29. Mo. 30. R(i)m. 31. Top. 32. Lan. 33. Im. 34. Ni. 35. As. 36. Teheran. 37. Pindar. 38. Kontrarno. 39. Prazna.

Okomito: 1. Dinamit. 2. Trpimir. 3. Samotan. 4. Keratin. 5. Rubens. 6. Saone. 7. Srna. 8. Isokrat. 9. Hondrin. 11. La. 12. Hotimir. 13. Zanella. 16. Emona. 17. Parne. 18. Pas. 19-a. Ana. 21. Osa. 22. Dar. 26. Nos.

ZAGONETKE

1. Križaljka

Sastavio *V. Novak*, Zagreb

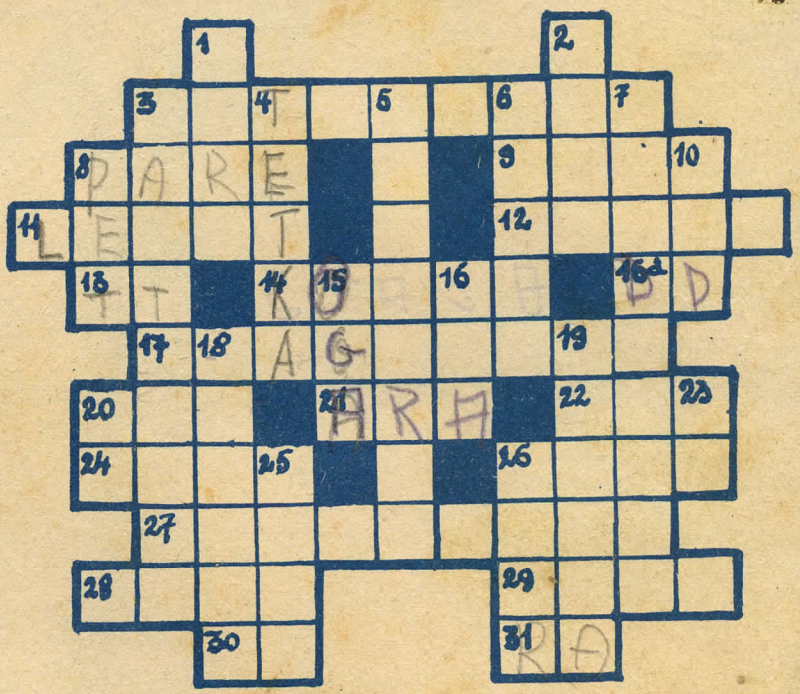

Vodoravno: 3. Muško ime. 8. Novci. 9. Mirodija. 11. Vodena ptica (pelikan). 12. Narodno muško ime. 13. Trgovačka kratica. 14. Nastamba za domaće životinje. 16-a. Kratica za vrst preduzeća. 17. Španjolska pokrajina (pad.) 20. Srpsko muško ime. 21. Ptica. 22. Ugarski kralj (1041.—1044.). 24. Slikarska potrepština. 26. Depozit. 27. Dva muška imena. 28. Vrst biljke. 29. Kuhinjska potrepština. 30. Azijska rijeka. 31. Egipatsko božanstvo.

Okomito: 1. Luka u Italiji. 2. Sportski rekvizit. 3. Pustošenje, haranje (str.). 4. Rođakinja. 5. Duhovna kantata. 6. Okovi. 7. Staro ime Wiena (Beča). 8. Broj. 10. Vremenski prilog. 15. Dio tijela (bez nl). 16. Žensko ime. 18. Rasap, rastep. 19. Neplodna. 20. Inicijali hrvatskog književnika. 23. Kemijski simbol. 25. Greda. 26. Neobrađeno polje.

2. Dometaljka

Sastavio *M. Krvavica*, Split

DOL
IKA
UMA
RAK
MAN

Pred svaku od ovih riječi treba staviti po jedno slovo, da se dobiju nove riječi, koje opet valja tako poredati, da ta slova čitana odozgo dolje daju prezime poznatog historika.

3. Šarada

Sastavio *I. Šarčević*, Nuštar

U svakoj me nađeš kući.
I na meni ručak vrući.
Ja sam pako nužna mjera
Za seljaka, inženjera.
Ako ovo spojiš skupa,
Taj ti majstor vazdan lupa.

Svaki od vas treba da u svojoj obiteljskoj biblioteci ima sve romane, koje je izdala Knjižnica Dobrih Romana. Dosad je u Knjižnici Dobrih Romana izašlo 46 lijepih romana iz domaće i strane književnosti. — Najnoviji roman u Knjižnici Dobrih Romana iznosi humoristične dogodovštine trojice prijatelja, a nosi naslov: »Tri čovjeka u jednoj ladi, a o psu da se i ne govori«. — Roman je napisao Jerome K. Jerome, a preveo ga je Ivo Lendić. — Naručuje se kod

KNJIŽNICE DOBRIH ROMANA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21.